

IMPLEMENTACIÓ D'UN PROGRAMA D'ATENCIÓ FARMACÈUTICA EN UN SERVEI D'URGÈNCIES: MONITORITZACIÓ I CORRECCIÓ DELS PROBLEMES RELACIONATS AMB LA MEDICACIÓ COM A EINA DE SEGURETAT PEL PACIENT

Jaime Barceló-Vidal¹; Isabel Cirera²; Nuria Carballo¹; Alfons Aguirre²; Maria Sala³; Olivia Ferrández¹

¹Servei de Farmàcia, Hospital del Mar, Parc de Salut Mar; ²Servei d'Urgències, Hospital del Mar, Parc de Salut Mar;

³Servei d'Epidemiologia i Avaluació, Hospital del Mar, Parc de Salut Mar

Temàtica: 04. Seguretat Clínica

Paraules clau: Problemes relacionats amb la medicació (PRM), errors de medicació, urgències, seguretat

Introducció i objectius: Els problemes relacionats amb la medicació (PRM) s'han associat amb un augment de la morbidimortalitat. Amb l'objectiu de millorar la seguretat del pacient, sembla imprescindible l'adopció d'estratègies orientades a la seva detecció precoç. No obstant, existeixen poques dades a la bibliografia sobre la utilitat de l'avaluació dels PRM als Serveis d'Urgències (SU).

Després d'implantar al SU del nostre centre un programa d'atenció farmacèutica, hem avaluat la detecció i identificació de PRM, les intervencions farmacèutiques realitzades i el grau d'acceptació de les recomanacions per part dels clínics.

Material i mètodes: Implementació d'un programa pilot promogut pel programa de Qualitat Assistencial del centre i executat entre els Serveis de Farmàcia (SF) i un SU d'un hospital de tercer nivell.

Aquest programa consistia en la revisió i avaluació de la medicació, per part d'un farmacèutic, dels pacients atesos durant el període juliol 2020-desembre 2022. Aquesta activitat es va desenvolupar els dies feiners, dins del marc del programa pilot. Davant la detecció d'un PRM, el farmacèutic ho comunicava al servei mèdic responsable (intervenció farmacèutica) i posteriorment s'avaluava el grau d'acceptació de la intervenció. Per tal de desenvolupar aquesta tasca, l'hospital disposa d'història clínica informatitzada, proporcionant accés a la prescripció electrònica i a dades demogràfiques i clíniques, així com a proves realitzades.

Es recullen dades dels pacients que van presentar almenys un PRM: demogràfiques, servei implicat, PRM detectats (adaptació segons la *Pharmaceutical Care Network Europe classification*) en els següents grups: dosi incorrecte, ajust per alteració fisiopatològica (insuficiència renal, insuficiència hepàtica, obesitat, baix pes), error de prescripció derivat de l'ús del programa de prescripció electrònica, interaccions, indicació, fàrmac fora de guia, freqüència incorrecte, efectivitat, duplictat, alteració analítica i altres), acceptació de la recomanació.

Resultats : La prevalença de PRM va ser del 3,12% (3.082 PRM entre 98.776 pacients atesos amb la prescripció d'almenys un fàrmac). El 51,1% van ser homes i d'edat mitja de 72,8 (16,4) anys. Van se més freqüents en l'àrea mèdica (72%), però ajustant pel nombre d'ingressos la freqüència de PRM fou similar que en les especialitats quirúrgiques (3,2% vs 2,7%, respectivament).

PRM detectats: dosi incorrecte 554 (18%), ajust de dosi per alteració fisiopatològica 533 (17,3%), error prescripció derivat de l'ús incorrecte de l'aplicació de prescripció electrònica 439 (14,2%), interaccions 373 (12,1%), indicació 372 (12,1%), fàrmac no inclòs a la guia 196 (6,4%), freqüència incorrecta 189 (6,1%), administració 173 (5,6%), efectivitat 77 (2,5%), duplictat 72 (2,3%), alteració analítica 58 (1,9), altres 46 (1,5%).

Serveis implicats amb un major nombre de PRM (>100): Urgències Mèdiques general 1.175 (38,1%), Cirurgia General 305 (9,9%), Traumatologia 293 (9,5%), Cardiologia 204 (6,6%), Pneumologia 185 (6%), Cirurgia Vascular 143 (4,6%), Malalties Infeccioses 137 (4,4%) i Digestologia 123 (4%).

De les intervencions avaluables (2.728/3.082 (88,5%)), 2.066 (76%) van ser acceptades.

Conclusions: El 3% de les urgències ateses presenten PRM. El 40% de les intervencions realitzades estaven relacionades amb una posologia incorrecte.

La detecció de PRM i l'alt grau d'acceptació de les recomanacions fetes en aquest programa pilot posa de rellevància la importància de la figura del farmacèutic adscrit al servei d'Urgències.

La monitorització de PRM als serveis d'urgències és una eina per la seguretat del pacient. Els resultats permetran el disseny d'estratègies orientades a augmentar la seguretat relacionada amb la medicació i millorar la qualitat assistencial.